(19) OFICIUL DE STAT PENTRU INVENŢII ŞI MĂRCI București



(11) **RO 132886 B1** (51) Int.Cl.

G01R 33/07^(2006.01); G01R 33/10^(2006.01);

BREVET DE INVENŢIE

- (21) Nr. cerere: a 2017 01056
- (22) Data de depozit: 08/12/2017
- (45) Data publicării mențiunii acordării brevetului: 28/05/2021 BOPI nr. 5/2021

BOPI nr. 10/2018

(41) Data publicării cererii: 30/10/2018

(73) Titular: • INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETARE ŞI DEZVOLTARE PENTRU FIZICĂ ȘI INGINERIE NUCLEARĂ "HORIA HULUBEI", STR. REACTORULUI NR.30, C.P. MG-6, MĂGURELE, IF, RO

(72) Inventatori:

• SAVU BOGDAN, STR.ACVILA NR.39, SECTOR 5, BUCUREŞTI, B, RO; SAVA TIBERIU BOGDAN, STR. MOTRULUI NR.34, ET.1, AP.2, SECTOR 5, BUCUREŞTI, B, RO;
MOŞU DANIEL VASILE, STR.UNIRII NR.6, MĂGURELE, IF, RO

(56) Documente din stadiul tehnicii: "MAGNETIC FIELD MAPPING SYSTEM MMS-1A-RS!", SENIS AG, 2015, http://www.senis.ch/products/mappers; US 2017/0115364

(54) SISTEM DE CARACTERIZARE 3D A INDUCȚIEI CÂMPULUI MAGNETIC

Examinator: ing. CRISTUDOR DANA



(12)

 Invenţia se referă la un sistem de caracterizare 3D a inducţiei câmpului magnetic, ce poate fi folosită la acceleratoarele de particule, la analizarea dispozitivelor medicale de tip
 RMN standard sau în laboratoarele de metrologie pentru certificarea magneţilor sau electromagneţilor fabricaţi industrial.

Obţinerea de particule accelerate din sursele de particule încărcate cu sarcină electrică, ghidarea, stocarea sau analizarea fasciculului ionic nu sunt posibile fără utilizarea
 câmpurilor magnetice intense. De aceea, în domeniul acceleratoarelor de particule şi al opticii ionice sunt folosiţi electromagneţi, magneţi permanenţi şi magneţi supraconductori
 caracterizaţi de o precizie foarte bună.

Din motive economice, în practica exploatării acceleratoarelor de particule se preferă reducerea numărului acestor elemente fără a renunța la cerința de implementare a câmpurilor magnetice uniforme acolo unde sunt strict necesare. Lungimea dipolilor electromagnetici utilizati în exploatarea acceleratoarelor de particule este în mod frecvent de ordinul metrilor.

- Magneții permanenți cu specificații tehnice similare din punctul de vedere al uniformității câmpului magnetic sunt folosiți și la fabricarea instrumentelor electronice de măsurare, a instrumentelor de etalonare sau a echipamentelor electronice din categoria celor
- 17 profesionale. Chiar dacă specificațiile tehnice de uniformitate a câmpului magnetic sunt similare, dimensiunile fizice și valorile câmpurilor magnetice generate de aceste aparate sunt

19 reduse. Rezultă astfel, o prima cerință de proiectare pentru un sistem tehnic nou care să poată oferi informații utile în cazul caracterizării acestor dispozitive magnetice şi anume faptul că trebuie să prezinte o rezoluție spațială foarte bună.

Există firme care produc echipamente de măsurat densitatea fluxului magnetic
(inducția magnetică) și de cartografiere a acestuia. Printre cele mai performate sisteme, sunt
cele comercializate de producătorul "Senis" care este și leader de piață. Parametrii generali
de funcționare ai sistemelor de mapare, relațiile constructive de poziție sau funcționale între
elementele componente pot fi trecute în revistă și vizualizate la adresa de Internet:
"magneticmeasurement.com/mapper/overview magnetic field mapper".

Producătorul prezintă totalitatea variantelor constructive pe care le folosește, majoritatea fiind soluții de tip generalist "all-in-one". Din nefericire, analiza datelor caracteristice despre volumul de investigat, a modului de implementare a mecanismelor de poziționare 3D sau a domeniului de variație a câmpului magnetic conduce la evidențierea neajunsurilor folosirii acestor sisteme pentru aplicații frecvente din domeniul exploatării acceleratoarelor de particule. Principalele probleme tehnice întâmpinate sunt detaliate în cele ce urmează.

Aplicaţiile acceleratoarelor de particule încărcate electric includ: spectroscopia nucleară, caracterizarea de materiale, implantarea ionică, spectroscopia de masă sau hadron-terapia, pentru a enumera doar câteva dintre acestea. Echipamentele folosite la implementarea acestor tehnici de analiză sunt complexe şi diversificate. Cerinţele de poziţionare pentru aceste sisteme sunt specificate cu toleranţe stricte iar pe lanţul de accelerare a particulelor există puncte şi zone bine definite spaţial (puncte de control) în care se testează obţinerea unor densităţi de flux magnetic cu valori bine precizate. De aceea, este necesară investigarea sistematică şi maparea densităţilor de flux magnetic produse de către echipamentele de optică ionică în zone bine definite spaţial, caracterizate de restricţii spaţiale semnificative în ceea ce priveşte modalitatea de acces la aceste zone.

 Pentru că volumul de investigat este extins, aceste măsurători se efectuează adesea cu echipamente portabile care nu oferă informații exacte despre poziția spațială și care nu permit analize sistematice ori reproductibile. Asocierea sistemului portabil cu un echipament de tip GPS nu este o soluție fezabilă din mai multe puncte de vedere, cum ar fi: gradul scăzut

de precizie de localizare, dificultatea obținerii semnalului GPS în incinta acceleratorului,1imposibilitatea introducerii sistemului GPS prin aperturi reduse, probabilitatea crescută de1defectare a sistemului GPS atunci când este folosit în câmpuri magnetice intense. Construi-3rea unui sistem tehnic de măsurare și caracterizare 3D a inducției câmpului magnetic care5folosește sonde miniaturizate și care poate fi montat pe poziții prestabilite în hala accelera-5torului ar putea rezolva problema investigării densităților de flux magnetic generat de către7

Examinând mai atent datele problemei, observăm că există două scenarii de analiză a densităților de flux magnetic pe lanțul de accelerare a particulelor. Cel mai dificil de rezolvat constă în sondarea câmpului magnetic printr-o apertură de intrare redusă, cu dimensiuni fizice adesea mai mici decât ale unei foi de hârtie format A4 și cu o profunzime a volumului mai mare de un metru.

A doua situație întâlnită frecvent in practică constă în analiza densităților de flux 13 magnetic pe un traseu liniar, paralel cu o latură a echipamentului de optică ionică. Invenția realizată și prezentată aici are drept obiectiv rezolvarea ambelor situații și integrarea noului 15 sistem tehnic în setul de instrumente de diagnoză necesare operării acceleratoarelor, și nu numai în cele din urmă, scopul acestor măsurători este de a confirma faptul că elementul de 17 optică ionică (oricare ar fi acesta) aplică corect parametrii prestabiliți de către centrul de comandă și că toate elementele componente funcționează conform așteptărilor. 19

În altă ordine de idei, prin extinderea domeniului de măsurare și mapare a câmpului magnetic de la 2T disponibil comercial la 3T, devine posibilă și analiza unor magneți 21 standard de tip supraconductor, caracterizați de o geometrie care prezintă simetrie cilindrică, așa cum sunt de exemplu cei folosiți în imagistica medicală bazată pe rezonanța magnetică 23 nucleară (RMN). Această extindere a domeniului de măsurare este complementară capabilității de inspecție non-distructivă a produselor fabricate industrial (echipamente electronice 25 de precizie, aparate de măsură și instrumente științifice, echipamente industriale bazate pe generarea unui câmp magnetic staționar, magneți permanenți de înaltă precizie) și al 27 efectuării de cercetări în domeniul materialelor (analizarea variației diverselor mărimii fizice precum permeabilitatea magnetică, magnetorezistența sau susceptibilitatea magnetică). 29 Astfel, pentru extinderea domeniului de utilizare, invenția realizată are drept obiectiv secundar implementarea mapării densităților de flux magnetic în domeniul [-3T, 3T] cu o acuratețe 31 mai bună de 0,03% pe tot domeniul de măsurare.

În ceea ce privește tipul de senzor pentru investigare, observăm că sondele RMN 33 folosite pentru măsurarea câmpului magnetic sunt cele mai precise dar au dezavantajul unei arii active extinse și implicit o rezoluție spațială neperformantă. În plus acestea nu pot fi 35 manevrate flexibil într-o structură cu restricții spațiale importante și nu permit caracterizarea distribuției spațiale a densităților de flux magnetic cu un grad pronunțat de neuniformitate. 37 Astfel, realizarea noului sistem tehnic vizează caracterizarea 3D a inducției câmpului magnetic prin intermediul sondelor miniaturizate cu efect Hall pentru obținerea de informații 39 spațiale precise cu privire la variația densității fluxului magnetic. Precizia și domeniul de funcționare al acestor sonde oferă premise suficient de solide pentru a fi luate în considerare 41 la rezolvarea problemelor tehnice expuse.

Atingerea obiectivelor de observare a neuniformităților spațiale ale densității fluxului 43 magnetic generat de către un element de optică ionică oferă posibilitatea de extragere a informațiilor critice cu privire la performanțele funcționale ale sursei stabilizate care realizează alimentarea cu energie electrică a electromagnetului, a gradului de integritate fizică a unui magnet permanent sau a diverselor secțiuni electromagnetice care aparțin structurilor 47 analizate.

 Noul sistem tehnic de măsurare şi caracterizare 3D a inducţiei câmpului magnetic care rezolva problema tehnică de investigare a distribuţiilor de câmp magnetic printr-o apertură de intrare cu o arie redusă mai mică decât o foaie de hârtie A4 (figura 1, aria aperturii maxime de intrare este: 0,15 m x 0,215 m) este compus din următoarele subsisteme

5 funcționale:

Un sistem de poziţionare mecanică 3D bazat pe şine de translaţie montate pe o placă, sistem care include şi un suport cu o lungime de 1,5 m tip ţeava de aluminiu eloxat pentru susţinerea sondei miniaturizate, un suport paralelipipedic de prelungire şi un suport de prindere a ţevii în căruciorul şinei verticale (fig. 3);

Un Gaussmetru digital cu o microsondă, un circuit de calibrare si un microprocesor pentru excluderea efectelor termice și de neliniaritate

O aplicație software dedicată scrisă în LabVIEW care gestionează resursele, asigură stabilitatea mecanică a sistemului, reprezintă și achiziționează datele de poziționare asociate cu densitățile de flux magnetic (proces denumit uzual: "mapare a câmpului magnetic");

Modelul conceptual care stă la baza invenţiei şi schema de comunicare între subsistemele funcţionale sunt prezentate în fig. 2. Aşa cum se poate observa şi pe figura 2, aplicaţia dedicată scrisă în LabVIEW care rulează pe un computer cu sistem de operare Windows, comandă prin intermediul protocoalelor de comunicare atât mişcarea mecanică a şinelor de translaţie cât şi efectuarea de măsurători prin Gaussmetrul digital prevăzut cu

microsondă Hall. Liniile de transmisie a informațiilor sunt de tip serial RS232C pentru 21 Gaussmetru și USB 3.0 pentru șinele de translație.

- Resursele subsistemelor gestionate de către aplicația software conduc la rezolvarea
 problemelor tehnice expuse. Subsistemul de poziționare mecanică asigură translația 3D a
 microsondei Hall într-un volum XYZ cu dimensiunile maxime de (2,84 m x 0,15 m x 0,215 m)
 prin intermediul unor șine de translație mecanică acționate cu ajutorul unor controller-e și a
 unor motoare de tip pas cu pas. Prezența dispozitivelor de tip encoder nu este necesară la
- acest sistem electromecanic, poziția curentă fiind memorată de către controller-e iar valorile de accelerație mecanică optimă folosite fiind determinate experimental cu sarcina mecanică
 maximă inclusă. Se observă că parametrii care descriu volumul de lucru şi acuratețea de măsurare nu se regăsesc la alte echipamente inclusiv la cele prezentate în stadiul tehnicii.

În intervalul de timp în care şina verticală nu efectuează translaţii, orice deplasare mecanică parazită este blocată prin dispozitivul de frânare electromagnetică al şinei.
 Deplasarea minimă a senzorului se realizează pe axa verticală şi are valoarea de 1,56 microni. Deplasarea minimă în plan orizontal este de 2,56 microni.

Şinele sunt fixate între ele prin suporturi metalice şi şuruburi. Pentru a avea acces prin aperturi metalice plasate la diferite înălţimi de lucru, a fost adăugată posibilitatea de a
 monta un suport de prelungire tip paralelipiped dreptunghic care să permită montarea şinei de translaţie verticală la diferite înălţimi. Acest suport şi modalitatea de asamblare sunt
 prezentate în fig. 3. Înălţimea suportului folosit depinde de aplicaţie şi este limitată doar de considerentele de fixare mecanică şi greutate. în experimentele realizate cu prototipul
 sistemului am folosit un suport cu o înălţime de 0,01 m.

Pentru maparea densităților de flux magnetic în volume cu o apertură de intrare
redusă și o profunzime extinsă, sunt folosite un suport metalic de tip țeava de aluminiu cu o lungime utilă de 1,5 m împreună cu un dispozitiv mecanic de aluminiu pentru prinderea
ţevii în căruciorul șinei de translație verticală. În acest caz particular de folosire a sistemului de mapare, caracterizat de restricții spațiale care permit accesul fizic doar pentru țeava
suport de sondă și microsonda montată la capătul ţevii, volumul maxim care poate fi investigat se reduce la (1,5 m x 0,15 m x 0,215).

Pentru montarea sondei, prin teava de aluminiu cu un diametru de 0,011 m se 1 introduce un cablu coaxial care asigură conectarea microsenzorului Hall și a microsenzorului de temperatură de pe același circuit integrat (fixat la capătul țevii) cu Gaussmetrul digital care 3 realizează măsurătorile. Gaussmetrul este prevăzut cu un circuit de calibrare dedicat, implementat pentru fiecare sondă Hall transversală utilizată. Un microprocesor realizează 5 corecțiile pentru temperatura ambientală și de neliniaritate chiar în timpul procedurii de măsurare (timp real), pe baza informațiilor stocate în circuitul de calibrare. Coeficientul global 7 de variatie cu temperatura este de 10⁻⁶ pentru fiecare grad de temperatură.Domeniul de măsurare a inducției câmpului magnetic la acest sistem tehnic nou este de [-3T, 3T] cu 9 indicarea polarității și cu o acuratețe mai bună de 0,03% pe tot domeniul. Acuratețea de măsurare a fost verificată cu sonde tip RMN si este superioară sistemelor de mapare 11 comercializate la ora actuală. Aria activă a senzorului Hall este de 0,5 x 10⁻⁶ m² și asigură o rezoluție spațială care permite rezolvarea problemelor tehnice prezentate. 13

Prin plasarea unui dispozitiv laser la capătul ţevii din aluminiu care e fixată de căruciorul şinei de translaţie verticală se poate vizualiza direcţia de deplasare a suportului şi se pot anticipa potenţialele coliziuni cu dispozitivul magnetic investigat. Această aliniere cu laser este necesară doar dacă sistemul de caracterizare 3D nu este folosit într-un mediu 17 cu o structură bine definită, dotat cu repere, mire şi elemente de ghidare.

Spre deosebire de echipamentele din stadiul tehnicii, invenţia rezolvă problema achiziţiei de date care descriu spaţial densitatea de flux magnetic pentru un volum paralelipipedic caracterizat de o apertură redusă de intrare şi având o profunzime extinsă: 21 V(XYZ) = (2,84 m x 0,15 m x 0,215 m) = 0,0916 m³. În cazul în care prin volumul investigat este permis accesul doar pentru o sondă şi suportul de sondă asociat realizat din aluminiu, volumul maxim analizat se reduce la V(XYZ) - (1,5 m x 0,15 m x 0,215 m). Volumele de baleiaj precizate anterior sunt caracteristice invenţiei şi sunt superioare din punctul de vedere al dimensiunii maxime, volumelor menţionate în stadiul tehnicii (dimensiunea maximă de baleiaj pe orizontală furnizată de noul sistem tehnic este de 2,84 m, axa orizontală fiind 27 notată cu OX în fig. 1).

Modalitatea de accesare a volumului prin intermediul unei microsonde și a unui suport de sondă paralel cu solul și manevrat prin trei șine de translație, este diferită față de sistemele cunoscute și este adaptată pentru investigarea elementelor de optică ionică ale unui accelerator de particule. Relațiile constructive, de poziție și funcționale între părțile componente sunt unice. Invenția a fost prevăzută cu o placă de montare pe suporți pre-aliniați cu geometria unui accelerator de particule. Acest suport de tip placă facilitează de asemenea transportul și poziționarea invenției în poziții favorabile pentru efectuarea de investigații 3D asupra unei plaje extinse de dispozitive magnetice, inclusiv pentru echipamente medicale de tip RMN. Această facilitate nu există la echipamentele din stadiul tehnicii.

Pentru a include și investigarea echipamentelor de tip RMN standard, domeniul de analizare a dispozitivelor magnetice a fost extins la intervalul [-3T, +3T], cu o acuratete mai 39 buna de 0,03% pe tot domeniul de măsură. Acest domeniu de măsurare la care se adaugă acuratetea de 0,027%, nu este disponibil la sistemele prezentate în stadiul tehnicii. Dispoziti-41 vele din stadiul tehnicii nu au o acuratețe de măsurare mai bună iar unele dintre ele nu permit investigarea câmpurilor magnetice cu neuniformități pronunțate sau cu variații temporale 43 importante. Sonda de tip Hall folosită de noul sistem tehnic reușește să obțină rezultate precise chiar și pentru câmpurile magnetice neuniforme, cu o acuratețe mult mai bună decât 45 aceea a echipamentelor mentionate în stadiul tehnicii. Aceste performanțe sunt facilitate de schema de achiziție bazată pe un circuit electronic dedicat sondei și care include un micro-47 procesor dedicat. Această schemă de măsurare nu are echivalent printre dispozitivele cunoscute și nu există alte dispozitive care să ofere aceeași performanță tehnică. 49

 Investigația se face pe o singură direcție spațială la un anumit moment de timp, achiziția nefiind simultan tridimensională. Achiziția pentru o altă direcție spațială a câmpului
 se obține prin repoziționarea senzorului sau a suportului de sondă. Utilizatorul execută manual această corectare de aliniere a sistemului de mapare cu câmpul investigat.

Invenţia este construită pe baza unei structuri de translaţie mecanică diferită de oricare dintre structurile prezentate în stadiul tehnicii, fiind compusă din trei şine de translaţie
cu un profil dimensional redus, asamblate într-o structură unică care nu e similară cu sisteme cunoscute şi care furnizează accesul la zone cu dimensiuni reduse, aşa cum este cazul la
elementele de optică ionică dispuse serial, unul după altul pe lanţul de accelerare.

Şina de translaţie mecanică pe axa verticală poate fi montată pe un suport prelungitor
având o formă de paralelipiped dreptunghic, în limitele în care se asigură menţinerea rigidităţii mecanice. Această extindere de structură mecanică, permite accesul la volume de
investigat plasate la diferite înălţimi, fiind caracterizate de o apertura de intrare cu dimensiuni reduse. Nici un alt dispozitiv din stadiul tehnicii nu reuşeşte să obţină aceste specificaţii
funcţionale, în special din cauza structurii de translaţie mecanică diferită care este atent integrată cu aplicaţia software.

 Flexibilitatea de asamblare a şinelor de translaţie cu prelungitor sau fără prelungitor pe axa verticală, asigură investigarea densităţilor de flux magnetic generate de către o plajă extinsă de dispozitive magnetice. Este posibilă şi asamblarea şi utilizarea a una, doua sau trei axe fără a modifica aplicaţia software de achiziţie. Dispozitivele prezentate în stadiul tehnicii nu prezintă acest grad avansat de scalabilitate a structurii mecanice.

- Invenţia asigură o deplasare minimă a sondei de 1,56 m⁻⁶ (1,56 microni) pe verticală,
 mai redusă (şi implicit mai exactă) decât sistemele prezentate în stadiul tehnicii. Rezoluţia spaţială a sistemului de investigare a densităţilor de flux magnetic este stabilită de către aria
 activă a senzorului cu efect Hall şi este de 0,5x10⁻⁶ m², suficient de redusă pentru a asigura investigarea precisă a inducţiei câmpului magnetic la o gamă extinsă de dispozitive magnetice sau electromagnetice. Rezoluţia spaţială obţinută este mai bună decât la oricare dispozitiv de măsurare bazat pe sonde tip RMN. In plus, investigarea prin microsonde cu efect
 Hall permite şi analiza densităţilor de flux magnetic cu un grad pronunţat de neuniformitate, aspect care nu e garantat de către dispozitivele RMN din stadiul tehnicii.
- Invenția utilizează un cablu coaxial pentru conectarea sondei la gaussmetrul digital 31 și un circuit de calibrare dedicat. Cămașa cablului coaxial este conectată la masă prin intermediul circuitelor interne ale gaussmetrului. Circuitul electronic dedicat cuplat cu un 33 microprocesor, asigura calibrarea și corecția de temperatură specifică fiecărei sonde. 35 Coeficientul global de variație cu temperatura implementat prin această schemă de achiziție având valoarea de 1 x 10⁻⁵ pentru fiecare grad de temperatură, este superior celor din stadiul tehnicii. Schema de corectare a semnalelor achizitionate si de diminuare a erorilor de 37 măsură nu are un echivalent tehnic realizabil cu alte componente electronice, în principal din cauza numeroaselor avantaje tehnice furnizate de către microprocesor. Astfel, această 39 schemă permite o implementare compactă, avansată din punct de vedere tehnologic, cu o 41 viteză mare de operare și de corectare a erorilor în timp real.

La capitolul de siguranță în utilizare, notăm că aplicația software scrisă pentru implementarea invenției are două tipuri de opriri de urgență a procesului de baleiaj. Una dintre ele se realizează cu memorarea stării curente și repornirea de pe poziția memorată iar cealaltă se realizează prin abandonarea măsurătorilor și fixarea pe poziție. Atingerea cursei maxime disponibilă pentru translația pe oricare dintre cele trei axe este semnalată vizual prin aprinderea unui martor luminos iar mișcarea de translație este blocată automat. Aplicația software asigură menținerea stabilității mecanice a sistemului, prin menținerea

49 centrului de greutate al sistemului în interiorul amprentei la sol a sistemului mecanic.

Aplicația software scrisă pentru această invenție asigură configurarea exhaustivă a Gaussmetrului digital și a motoarelor de tip pas cu pas prin implementarea în totalitate a protocoalelor de comunicare specifice. Invenția efectuează salvarea datelor de baleiaj în format *.txt, *.tiff, sau *.csv pentru a permite integrarea cu alte programe de analiză numerică și realizarea de prelucrări statistice așa cum sunt cele care includ prelucrările numerice de tip Transformată Fourier Discretă sau de grafică profesională. Această posibilitate de salvare a datelor și de transfer pentru prelucrare cu alte pachete software nu este menționată la cechipamentele din stadiul tehnicii.

În vederea eliminării oricărei posibilități de vibrație mecanică a suportului sondei sau 9 de inducere a unor efecte parazite în procesul de măsurare a densității de flux magnetic, invenția implementează un interval de timp de așteptare implicită de o secundă între 11 finalizarea mișcării de translație mecanică și achiziția de date. Durata timpului de așteptare este exprimată în milisecunde și se poate seta prin aplicația software la orice valoare pozitivă 13 sau nulă. Această caracteristică implementată in aplicația software de gestionare a resurselor și de obținere a informațiilor cuplată cu rezoluția spațială și acuratețea mișcării de 15 translație, conduce la achiziționarea de date numerice foarte precise în domeniul de măsurare specific invenției: [-3T, 3T].

Aplicația software dedicată scrisă în LabVIEW, asigură configurarea echipamentelor pentru experimentele de optică ionică sau de caracterizare a magneților standard și nu are echivalent software în niciun mediu de dezvoltare cunoscut fiind o soluție dedicată care poate fi extinsă de către utilizator și poate fi integrată ulterior cu toată gama de aplicații sau echipamente care folosesc același mediu de programare. Compatibilitatea cu alte programe care folosesc același mediu de dezvoltare sau posibilitatea de a adăuga noi funcționalități nu este garantată la dispozitivele din stadiul tehnicii. Aceștia permit doar achiziția de module software scrise firma respectivă, firmă care exercită astfel o poziție de monopol asupra dezvoltărilor ulterioare.

Spre deosebire de echipamentele din stadiul tehnicii, invenția permite frânarea 27 electromagnetică pe axa verticală iar în cazul întreruperii alimentării de la rețeaua de distribuție a energiei electrice, sistemul rămâne blocat în starea curentă. Așa cum am mai 29 menționat la descrierea siguranței în funcționare, translația mecanică poate fi oricând oprită și din interfața grafică (GUI). 31

În plus față de dispozitivele din stadiul tehnicii care folosesc o suprafață de translație, utilizarea unor șine de translație conduce la obținerea unor distanțe de translație de ordinul 33 metrilor și la o utilizare mai bună a spațiului disponibil din jurul elementelor de investigat. Caracteristicile acestor structuri de translație mecanică combinate cu avantajele furnizate de 35 către aplicația software și domeniul de măsurare a câmpului magnetic conferă caracterul de unicitate noului sistem tehnic și soluționează problemele tehnice identificate în capitolul de 37 prezentare a obiectivelor tehnice.

Pentru investigarea structurilor de optică ionică cu restricțiile geometrice specifice, 39 acesta este dispozitivul mecanic care asigură obținerea celor mai bune rezultate. Nu există o altă construcție similară din punct de vedere al caracteristicilor hardware sau software, 41 elementele componente fiind atent integrate pentru obținerea unui sistem tehnic nou. Simpla conectare mecanică a pieselor fără a folosi aplicația software nu conduce la obținerea unui sistem tehnic viabil sau sigur.

Un dispozitiv laser cu dimensiuni fizice reduse, de tip dioda laser, poate fi ataşat la ţeava de aluminiu pentru a verifica vizual traseul suportului de sondă şi al sondei prin volumul obiectului investigat. Gama dispozitivelor care pot fi caracterizate cu această invenţie este foarte diversificată.

7

1	La fel de diversificată este si geometria acestor dispozitive iar includerea unui
1	accesoriu precum această diodă laser trebuie privită ca o măsură de sigurantă strict
3	necesară
0	Dacă facem o comparatie cu echipamentele prezentate în stadiul tehnicii, observăm
5	că spre deosebire de acestea, domeniul de utilizare al acestei inventii permite caracterizarea
-	de dispozitive din mai multe zone tehnice. Astfel, inventia poate fi folosită la acceleratoarele
7	de particule, la analizarea dispozitivelor medicale de tip RMN standard sau în laboratoarele
	de metrologie pentru certificarea magnetilor sau electromagnetilor fabricati industrial.
9	Avantajele sistemului de caracterizare 3D a inducției câmpului magnetic, conform
	invenției, sunt următoarele:
11	- invenția folosește un dispozitiv laser pentru vizualizarea traseului de sondare și
	detectarea potențialelor coliziuni înainte ca ele să se producă;
13	 invenţia foloseşte un set minim de componente electromecanice, fară encodere;
	- invenția are un coeficient global de variație cu temperatura de 1x10 ⁻⁶ pentru fiecare
15	grad de temperatură spre deosebire de dispozitivele din stadiul tehnicii care au un coeficient
	de 0,01%/°C;
17	 invenţia implementează o procedură de oprire de urgenţă care memorează poziţia
	curentă și permite reluarea investigațiilor după eliminarea factorilor de risc, fără oprirea
19	alimentării cu energie electrică a sistemului;
	- la acționarea comutatoarelor de capăt de cursă ale invenției, coliziunea este sem-
21	nalizată cu un martor luminos și este împlementată reluarea funcționării normale a sistemu-
	lui, fără întreruperea alimentării electrice sau intervenția manuală a operatorului.
23	Se da în continuare un exemplu de realizare a învenției, în legatura cu fig. 14 care
25	fig 1 o pohită au forma alungită tinică a volumului de balciei pontru care co
20	- lig. 1, o schila cu forma alungita lipica a volumului de baleiaj pentru care se
27	realizedza procesul de observare a densitaçãor de liux magnetic. Voluntul are unhatoarele
21	caracteristici importante. O profunzime extinisa 13 , de maximum (0,15 m x 0,215 m) = 0.02223 m ² .
20	fig. 2. modelul concentual pe baza căruia s a construit inventia si schema de
23	interconectare între subsisteme. Anlicatia software și calculatorul 17 care destionează
31	resursele, comunică cu Gaussmetrul digital 18 și controller, ele 20, 21 și 22 și stemul mecanic
51	hazat ne sine de translatie 10, 13 si 6, prevăzute cu motoare nas cu nas. Comunicarea are
33	loc prin linii seriale RS232C pentru Gaussmetru și USB 3.0 pentru motoarele pas cu pas
00	Sonda este prinsă într-un suport fixat de sina de translatie verticală 8. Sonda este conectată
35	la Gaussmetrul digital printr-un circuit de calibrare dedicat:
	- fig. 3, o schită a sistemului mecanic care este folosit de inventie pentru pozitionarea
37	3D a sondei în volumul de mapare:
-	Sistemul este montat pe o placă suport 1 prin intermediul elementelor de fixare 2 care
39	apartin celei mai lungi sine de translatie 13 . Aceasta asigură deplasarea maximă de 2.84m
	a sondei pe directia spatială notată cu OX . Figura include un magnet tipic 3 cu o apertură de
41	intrare în magnet 4 . acolo unde trebuje cartografiată densitatea de flux magnetic prin inter-
	mediul sondei miniaturizate cu efect Hall 5. Care contime si un microsenzor de temperatură.
43	Translatia pe verticală OZ a sondei 5 si a suportului de sondă 8 este asigurată prin sina de
	translatie 6 care contine si un dispozitiv de frânare electromagnetică. Fixarea sondei în
45	căruciorul axei verticale se realizează cu un suport metalic 7. Șina de translație pe verticală
	6 este fixată de șina de translație 10 pe axa orizontală OY prin suportul 9 și suportul prelungi-
47	tor 11. Şinele de translație în plan orizontal 10 și 13 sunt fixate între ele printr-o placă
	metalică 12 prevăzută cu șuruburi. Suportul placă 1 este dotat cu orificii de prindere 14 pe
49	o poziție pre-aliniată cu geometria magnetului sau a instalație de accelerare.

fig. 4, prezintă în format grafic rezultatele proceselor de baleiaj unidimensional ale
 unui magnet permanent folosit într-un echipament de spectroscopie ionică de mare precizie,
 cunoscut sub denumirea de parabolă Thompson, cu performanţe bine definite şi certificate
 de producător. Achiziţia a fost realizată cu noul sistem tehnic pentru a verifica funcţionarea
 şi sensibilitatea de detecţie;

- fig. 4, (A) prezintă un baleiaj de tip profil liniar al zonei de intrare;

- fig. 4, (B) prezintă baleiajul zonei de ieşire. Aceasta prezintă mici defecte structurale
 (apertura de ieşire a fost ciobită). Diferența observabilă în urma comparării celor două grafice
 demonstrează sensibilitatea noului sistem tehnic de caracterizare 3D a inducției câmpului
 magnetic.

Sistemul tehnic de măsurare și mapare 3D a câmpului magnetic este compus din trei subsisteme majore care colaborează pentru atingerea scopului și rezolvarea obiectivelor tehnice propuse. Cele trei subsisteme principale care își potențează reciproc efectele sunt: un sistem mecanic de poziționare, un echipament de măsurare precisă a densităților de flux magnetic și o aplicație software care gestionează resursele, prezintă și salvează datele în diferite formate digitale. Atât sistemul de mișcare cât și sistemul de măsurare a câmpului magnetic pot fi acționate automat din aplicația software sau manual din panourile frontale. Schema de interconectare a componentelor principale este prezentată în fig. 2.

În continuare, prezentăm implementarea detaliată a fiecărui subsistem. 19 Sistemul mecanic de poziționare 3D a sondei Hall miniaturizată:

Sistemul mecanic de poziționare 3D a sondei Hall este compus din următoarele componente 21 (fig. 3): un suport 1 de susținere și montare pe o poziție pre-aliniată, trei șine de translație 6, 10 și 13, componentele 2, 7, 9, 12 și 14 de fixare și prindere cu șuruburi, un suport 23 prelungitor 11 de tip paralelipiped dreptunghic din aluminiu cu o înălțime de 0,1 m care permite accesul sondei prin aperturi cu o arie îngustă și plasate la înălțime și un suport (8) de sondă realizat dintr-o țeavă de aluminiu eloxat cu un diametru maxim de 0,011m.

Şina de translaţie 13 pe axa OX are o cursă maximă de 2,84 m cu un pas întreg de2720 x 10-6 m şi cu posibilitatea de demultiplicare a acestuia cu un raport de 1/8, ajungând până21la un pas echivalent de 2,5 x 10-6 m. Sarcina mecanică maximă pe care o poate transporta29această şină este de 60 kg, la o viteză maximă de 0,04 m/s. Accelerația până la viteza21maximă şi decelerația până la oprire sunt ajustabile prin aplicația software dedicată. Ele-31mentul care contează în setarea valorilor de accelerare sau decelerare este sarcina33

Șina de translație 10 pe axa OY are o cursă maximă de 0,54 m cu un pas întreg de 20 x 10⁻⁶ m și cu posibilitatea de demultiplicare cu un raport de 1/8, ajungând la un pas 35 echivalent de 2,5 x 10⁻⁶ m. Sarcina mecanică maximă pe care o poate transporta este de 60 kg la o viteză de 0,04 m/s. Deplasarea pe axa OY este cenzurată prin aplicația software, 37 astfel încât proiecția centrului de greutate al ansamblului compus din șinele de translație pe axele OZ și OY, prelungitorul paralelipipedic și suportul de sondă să cadă întotdeauna pe 39 interiorul amprentei la sol a sinei responsabile cu deplasarea pe OX. Această restricționare nu este evidentă sau transparentă pentru utilizator, dar reamintim că scopul inventiei este 41 de a avea acces la volumul de baleiaj printr-o apertură caracterizată de o arie redusă. Astfel, restricția software de cenzurare a translației pe axa OY nu contravine cu rezolvarea proble-43 melor tehnice enumerate. În plus, prin selectarea parametrilor tehnici din gama de parametri posibili, se obține un efect de auto-stabilizare a întregii structuri mecanice. 45

Şina de translație **6** pe axa OZ are o cursă maximă de 0,24 m cu un pas întreg de 12,5 x 10⁻⁶m și cu posibilitatea de demultiplicare cu un raport de 1/8, ajungându-se la un pas echivalent de 1,56 x 10⁻⁶m. Sarcina mecanică maximă pe care o poate transporta această

9

șină este de 10 kg la o viteză maximă de 0,04 m/s. Cursa maximă disponibilă pentru baleiajul 1 3D este de 0,215 m. Sina este prevăzută cu frânare electromagnetică iar în intervalele de 3 timp în care nu se efectuează mișcare de translație pe axă sau atunci când nu există alimentare cu energie electrică, șina este blocată de către acest dispozitiv de frânare. Având 5 în vedere durata mare de timp de investigare necesară pentru parcurgerea volumului extins de baleiaj, această facilitate a șinei de translație verticală este una dintre cele mai importante 7 caracteristici tehnice, caracteristică care asigură functionalitatea sistemului si atingerea obiectivelor propuse. 9 Sina care face translatia pe axa OZ verticală poate fi montată pe căruciorul șinei de translație OY cu ajutorul unor suporți de prindere cu șuruburi. Se poate adăuga un prelungitor **11** de tip paralelipiped dreptunghic din aluminiu. Înălțimea suportului prelungitor este 11 dictată de aplicație și este limitată de menținerea rigidității mecanice a sistemului. La reali-13 zarea fizică a sistemului, am folosit un suport de prelungire cu o înălțime de 0,1 m. Volumul maxim de baleiaj restrictionat prin software este de (2.84 m x 0.15 m x 15 x 0,215 m). Motoarele care asigură acest baleiaj sunt de tip pas cu pas fără encodere. Această metodă de verificare a mișcării prin encodere nu a fost considerată necesară pentru 17 că accelerația a fost atent controlată din software. Controller-ul este responsabil de memorarea poziției curente iar locația de memorie în care este stocată această informație este 19 accesată de aplicația scrisă în LabVIEW. Microsonda este fixată de sistemul mecanic de translație printr-o țeavă de aluminiu 21 eloxat neutră din punct de vedere magnetic, cu un diametru maxim de 0,01 m care permite trecerea cablului coaxial și realizarea conexiunii dintre senzorul Hall transversal 5 plasat la 23 capătul exterior al tevii 8 și Gaussmetrul digital. Apertura minimă a magnetului prin care poate intra această sondă Hall transversală 25 este de (0,015 m x 0,015 m) si e dictată de dimensiunile fizice ale senzorului. Suportul sondei este prevăzut cu o fantă la capătul de fixare a senzorului Hall. Această fantă permite 27 rotirea pastilei circuitului Hall la 90° iar dacă se efectuează și rotirea senzorului de tip transversal se poate înregistra pe oricare dintre cele trei direcții spațiale. Reglajul de fixare 29 a direcției de investigare se face la începutul setului de măsurători, atunci când se montează sonda si suportul sondei. 31 La implementarea prototipului pentru suportul sondei am folosit o teava din aluminiu cu o lungime utilă de 1,5 m. Fenomenul de inducere de vibrații mecanice în suportul din aluminiu a fost minimizat prin folosirea unei miscări de translație programată software, care 33 implementează următoarele etape (algoritm de translație): 35 1. Se efectuează o miscare accelerată de la viteza de 0 m/s până la 0,04 m/s cu o

37

1. Se efectuează o mișcare accelerată de la viteza de 0 m/s pănă la 0,04 m/s cu o accelerație prestabilită prin configurarea controller-ului înainte de începerea experimentului.

 Se realizează o mişcare de translaţie pe axă cu viteza maximă constantă de 0,04 m/s până în apropierea punctului de destinaţie.

39

3. Are loc o mişcare decelerată până la viteza nulă.

4. Se implementează un interval de timp de aşteptare care permite amortizarea
 oricăror vibraţii parazite înainte de efectuarea măsurătorilor de câmp magnetic. Implicit, valoarea timpului de aşteptare este de o secundă dar poate fi setată la orice valoare pozitivă
 sau nulă.

5. Doar pentru şina responsabilă de translaţia pe verticală, se adaugă la începutul
 şi sfârşitul mişcării de translaţie, etapele de acţionare a dispozitivului automat de frânare electromagnetică, respectiv blocarea sau deblocarea şinei.

Controler-ul șinelor de translație este conectat la PC prin conexiune serială de tip USB 3.0. Pe lângă funcția de mișcare de translație, PC-ul asigură setarea parametrilor de accelerație, decelerație, semnalizare pentru starea curentă a motoarelor, atingerea capătului de cursă de translație. Deplasarea pe flecare axă este independentă de starea curentă a celorlalte șine iar sonda se poate deplasa pe trei axe simultan, executând o mișcare 3D compusă, cunoscută și sub denumirea de "contur".

Sistemul de poziționare 3D prin translație mecanică controlată de către calculator a 7 fost testat cu un micrometru digital și cu un comparator "MAHR" pentru a verifica dacă mișcarea comandată de către aplicația software este efectuată la parametrii ceruți de către 9 utilizator. Rezultatele sunt conforme cu așteptările.

Folosirea unei suprafețe de translație în locul șinelor de translație ar implica renunțarea la profilul mecanic minimalist pe care îl are invenția. La acest aspect se adaugă faptul că nu se pot asigura deplasări mecanice de ordinul metrilor prin sistemele mecanice de tip suprafață de translație uzuale.

15

Sistemul digital de achiziție cu sondă Hall miniaturizată

Sonda Hall este cuplată la Gaussmetrul digital printr-un cablu coaxial și un circuit electronic special folosit pentru calibrarea la variațiile de temperatură precum și pentru liniarizare. Corecțiile necesare sunt efectuate cu un microprocesor integrat în Gaussmetru iar circuitul de calibrare este construit special pentru fiecare sondă. Aria activă a senzorului este de 0,5 x 10⁻⁶m², domeniul de măsurare fiind definit prin intervalul [-3T, 3T] cu o acuratețe de 0,027% pe tot domeniul. Rata maximă la care poate funcționa Gaussmetrul este de zece măsurători pe secundă. Comunicarea cu PC-ul a fost realizată prin intermediul unei conexiuni seriale RS232 configurată pentru transmisia la 9600 BAUD cu schema de codare desemnată în literatură cu notația "8N1".

Spre deosebire de achiziția prin sonde RMN, acest tip de microsondă Hall asigură25o rezoluție spațială superioară și poate furniza măsurarea densităților de câmp magnetic cu27un grad pronunțat de neuniformitate.27

Principalii parametri de lucru ai Gaussmetrului se pot stabili din panoul frontal sau prin intermediul aplicației software scrisă pentru acest sistem tehnic. Cablul coaxial care face 29 legătura cu senzorul Hall are cămaşa conectată la masă iar carcasa Gaussmetrului este și ea conectată la același circuit comun de împământare 31

Aplicația software pentru gestionarea resurselor și achiziția de date.

Aplicația software dedicată a fost scrisă în LabVIEW 2012 pentru sistemul de operare33Windows 7. Ea este portabilă pe orice maşină de calcul similară sau mai nouă. Schema de
comunicare este de tip client-server pe o arhitectură de tip "arbore cu spiţe" în care punctul35central este PC-ul. Resursele Gaussmetrului şi ale şinelor de translație sunt controlate şi
monitorizate de către PC prin intermediul unor protocoale de comunicare care asigură37desfăşurarea tranzacţiilor pe linii seriale tip USB şi RS232C.37

Aplicația software este compusă din mai multe module care implementează poziționarea sondei pentru alinierea cu elementul investigat sau pentru executarea secvenței de baleiaj, afișarea stării motoarelor (viteza, accelerația, decelerația, erorile de comunicare, codul ultimei erori, etc), gestionarea Gaussmetrului (alegerea scalei de măsurare, alegerea modului de lucru, efectuarea unei măsurători de câmp magnetic sau de temperatură), afișarea grafică a profilului de variație spațială a densității de flux magnetic așa cum este înregistrată pe diferite poziții spațiale, salvarea datelor pentru analiza ulterioară în format *.txt, *.tiff sau *.csv, oprirea de urgență a baleiajului cu sau fără memorarea poziției curente, afișarea valorii inducției câmpului magnetic pe poziția curentă precum și asigurarea stabilității 47

Pentru verificarea capacităților de funcționare ale sistemului, s-au realizat baleiaje de 1 investigare pentru sisteme de optică ionică cunoscute. În figura 4 sunt prezentate două grafice obtinute cu noul sistem tehnic pentru un magnet permanent de la un spectrometru 3 ionic cunoscut sub denumirea de parabolă Thompson. Graficul din figura 4 - (A) este realizat pentru apertură de intrare iar cel din figura 4 - (B) este pentru apertura de ieșire a unui 5 magnet care prezintă ușoare defecte structurale. Graficul pentru apertura improprie prezintă 7 deformări în jurul anvelopei de tip Gaussian. Observația demonstrează sensibilitatea deosebită a noului sistem tehnic realizat pentru caracterizarea densităților de flux magnetic 9 ale elementelor de optică ionică. Pe baza datelor de structură mecanică și a celor înregistrate cu noul sistem tehnic au fost realizate simulări de traiectorii ale unor specii diferite de 11 ioni prin parabola Thomson analizată. Invenția este folosită în instalații de cercetare de tipul acceleratoarelor de particule pentru investigarea elementelor de optică ionică care controlează parametrii spatiali ai 13 fasciculului de ioni prin intermediul câmpului magnetic. Invenția este adaptată pentru 15 volumele de baleiaj caracterizate de o apertură de intrare redusă și o profunzime extinsă. Invenția prezentată poate fi folosită și la efectuarea de măsurători metrologice în 17 procesul de fabricare a magnetilor permanenți sau a electromagnetilor. Dimensiunile fizice ale magnetilor fabricati în mod frecvent nu sunt foarte extinse. Astfel, deoarece inventia detine o rezoluție spațială excelentă se poate efectua un singur baleiaj pentru a investiga mai 19 multe dispozitive sau mini-dispozitive magnetice. 21 Noul sistem tehnic oferă informații vizuale și numerice despre densitățile de flux magnetic, informații care pot ajuta la luarea deciziei de excludere sau validare a unui produs, în urma analizelor efectuate. Aplicația grafică integrează funcții de "zoom" (magnificare 23 digitală a unei imagini) si de afisare grafică a datelor obtinute prin baleiai. De asemenea, 25 sistemul memorează datele pe discul hard al PC-ului. Un operator poate folosi aceste informatii pentru a genera un certificat de analiză metrologică a produsului în vederea 27 comercializării ulterioare. Operatorul poate adăuga în buletinul de analiză și date de analiză statistică a informațiilor primare obținute cu noul sistem tehnic prezentat, informații precum 29 valoarea maximă, valoarea minimă sau valoarea medie a inducției câmpului magnetic, abaterea standard sau transformata Fourier discretă pentru diversele profile magnetice 31 înregistrate. Sistemul de caracterizare a densităților de flux magnetic este portabil și poate oferi informații de defectoscopie a dispozitivelor magnetice sau electromagnetice precum și de

 informații de defectoscopie a dispozitivelor magnetice sau electromagnetice precum şi de mapare a gradului de omogenitate a câmpului magnetic. Sistemul este demontabil şi poate
 fi asamblat pe altă poziție fără alterarea parametrilor tehnici caracteristici.

Aplicaţia software este deschisă pentru utilizatorul final care poate adăuga cod
suplimentar, în funcţie de necesităţi. Astfel, invenţia poate fi folosită şi integrată într-un sistem de investigare automată a magneţilor fabricaţi pe o linie de producţie dacă se implementează
în software criteriul de selectare a magneţilor în funcţie de performanţele înregistrate. De asemenea, este necesară şi alinierea automată a sondei cu geometria liniei de producţie,
aspect care se implementează local şi este specific.

Invenţia poate fi folosită şi la caracterizarea densităţilor de flux magnetic generate de
 către magneţii RMN standard, care au variaţii ale inducţiei cuprinse în domeniul [-3T, 3T].
 Pentru că aceştia sunt deja instalaţi în centrele de tratament, procedura de investigare
 necesită demontarea, transportul şi asamblarea sistemului tehnic în spaţiul care găzduieşte
 echipamentul RMN. Achiziţia de date se face automat după instalarea pe poziţie şi verifica rea traseului cu dioda laser.

Datele de investigare sunt memorate automat în format *.txt, *.csv sau *.tiff. Astfel noul sistem tehnic poate fi integrat cu programe de analiză grafică profesională sau cu medii de dezvoltare software științifice pentru analize de tip offline. Suplimentar, pentru includerea în buletinele de analiză, aplicația software a invenției afișează profile de analiză care pot fi transferate direct din interfața grafică a aplicației în orice program de grafică prin folosirea meniurilor de tip "copiere" și "decupare". Graficele prezentate în figura 4 au fost generate cu această facilitate. Pentru că utilizatorul final are acces la codul sursă al aplicației, el poate include și prelucrările statistice de care are nevoie.

Revendicare

1

3	Sistem pentru maparea 3D a inducției câmpului magnetic, caracterizat prin aceea că , este portabil, compact și constituit dintr-un echipament digital cu microprocesor (18)
5	conectat la o microsondă Hall (5) și la un senzor integrat de temperatură care măsoară
7	sau exteriorul unui magnet de optică ionică clasic ori supraconductor (3), microsonda Hall
	fiind plasată la capătul liber al unui suport liniar de tip ţeava (8), cvasiparalelă cu solul,
9	deplasabilă prin intermediul a trei șine (10), (13), (6) de translație liniară motorizate, câte una pentru fiecare direcție spațială, cu un profil dimensional redus, montabile scalabil 3D pe un
11	suport de asamblare ghidată (1) cu elemente (2) de prindere mecanică, și un calculator (17),
13	centralizat mişcarea de deplasare 3D a microsondei Hall şi obţinerea informaţiilor de câmp magnetic cu o acuratete mai bună de 0.027% și a informațiilor de temperatură pe pozițiile
15	pre-programate.

(51) Int.CI. *G01R 33/07* ^(2006.01); *G01R 33/10* ^(2006.01)







Fig. 2

(51) Int.CI. *G01R 33/07* ^(2006.01); *G01R 33/10* ^(2006.01)



Fig. 3



Fig. 4



Editare și tehnoredactare computerizată - OSIM Tipărit la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci sub comanda nr. 224/2021